

1936. MÁRCIUS 31.
XXII. ÉVF. 6-IK SZÁM

Nemzeti létünk kérdései. A felelőtlen bíráltság.

Ha száz magyar ember együtt van, abból nem csak hét, hanem legalább hetvenhét meg van győződve, hogy minden vezéreknél nagyobb vezéri képességekkel van megáldva s a fennmaradt huszonhárom csak azért hallgat és nem vezérkedik, mert hetvenhétszer különbnek érzi magát, mint az egész együttvéve. Lehet, hogy mind a száznak igaza van, de akkor meg Isten azzal vert meg minket, hogy ilyen talantumos népnek teremtett. Akárhogyan is áll a dolog, az bizonyos, hogy a közéleti etikánk nagyon gyöngye, mert nagyon szeretjük a hátmögötti felelőtlen bírálást. Jajj annak, aki közülünk akár fenn, akár lenn, akármilyen nagy, vagy kis közösségben vezéri helyre kerül!

Ezek a sorok nem kedveznek semmiféle parancsuralomnak, legyen az akár egyéni, akár pedig testületi rendszer. Sőt, megvetem mint emberhez nem méltó formát. De megvetem azt a szabadosságot is, amely semmiféle vezetést nem tűr, mert ez még méltatlanabb az emberhez. Az emberi közösséghez az az alkotmányos élet a méltó, amelyet a felelős bíráltság kísért és éltet. Ahol a vezetés rossz, nemcsak azért rossz, mert a vezető rossz, hanem azért is rossz, mert nem élte a felelős bíráltság, ellenben gáncsolja és bénítja a felelőtlen bíráltság.

Hétről-hétre tele van az életünk gyűlésekkel és értekezletekkel. Egyházi, kulturális, irodalmi, politikai gyűlésekkel. A legtöbb rendkívül unalmas és egyhangú, mert a komoly és felelősségteljes bíráltság hallgat, vagy pedig a vezérkedő bírálók nincsenek is ott, mert hát úgy sem érdemes megjelenni ott, ahol szembe kell nézni a kérdésekkel. Ott, ahol a fokozatos képviselői úton meg kellene indítani valamely ügy helyesebb, vagy célravezetőbb megoldását, ott nem tartjuk érdemesnek megjelenni és komoly viták, vagy akár harcok árán is kivívni, a közvélemény új és helyesebb állásfoglalását. Azonban, ha már túl van egy ügy a megvitatásán, akkor megindul a kényelmes, felelőtlen bíráltság és megtelik a lég olyan ragyogó megoldásokkal, hogy nemcsak a szűk körben mozgó kisebbségi magyar életet lehetne azokkal megváltani, hanem az egész univerzumot.

Kétségtelen azonban az is, hogy a bírálók – sőt a bírálógatók javára is legyen mondva – igen sokszor olyan észjárással, gondolkozásmóddal, sőt, olyan érzülettel ál-

lanak szembe, amelyet meggyőzni, vagy éppen megfordítani igen nehéz, vagy egyáltalában nem lehet. Ezekkel együtt éreznünk kell, hogy a vezetők és a vezető-testületek, igen sokszor, merőben más síkban mozognak, tehát a velük való találkozás nem lehetséges. Vagy még súlyosabb az az eset, amikor olyan módon kezeltetnek kérdések, hogy nem is nyitnak utat még a jóindulatú és egyszerű bíráltság előtt sem. Így nyer teljes jogosultságot nemcsak a sajtó, hanem a társadalmi úton űzött bíráltság is.

A felelős bíráltságot el kell fogadni és el kell viselni. Aki nem elég erős és határozott a bíráltság elhordozására, az nem elég erős és nem elég bátor a vezéri szerepre, tehát nem vezetésre való. A bíráltság hitelét nem ronthatja meg valaki azzal, hogy azt eleve felelőtlennek, vagy irányzatosságnak cégérezze. Ha vezető ezt teszi, úgy ismét csak a gyöngeségét és gyávaságát árulja el.

Van azonban a felelőtlen bíráltságnak egy súlyosabb fertőzött fajtája, amelyet a magyar közösségen kívül álló magyarnyelvű sajtótermékek képviselnek. Nem érdemlik meg, hogy szót vesztegessünk rájuk és mégis szólnunk kell róluk, nem hozzájuk, hanem az öntudatlan magyar réteghez, amely megrikult filléreivel támogatja és olvassa s közben magába szívja azt a fertőző lehelletet, amelyet ezek árasztanak. Nem is tudjuk felmérni, hogy ezek a sajtó-termékek rágalmozó cikkeikkel mennyit ártanak és mennyire szítják a felelőtlen bíráltságot. Anyagot adnak hozzá, jóindulatú, de szűklátókörű és gyöngye ítélőképességű embereket izgatnak elsősorban politikai és gazdasági, de egyházi és kulturális vezetőik ellen is. Ideje volna már, hogy öntudatra ébredjenek azok, akik felülnek az ilyen nyomtatványoknak, amelyek gonosz mesterkérdéseikkel arra igyekeznek, hogy megzavarjanak minden magyar közösséget és megakadályozzák minden kristályosodási folyamatot.

A felelősséget érző bíráltságnak a nemzet-szervezetben ugyanaz a feladata, mint a vérkeringést előmozdító hajtóerőnek: eleven, élénkítő folyásban kell tartania azt a vitáltságot, amelynek jelenlététől és hatásától függ a nemzeti élet egészsége. Nemcsak, de ezenkívül fel kell vennie az elszánt harcot mindazokkal a kórozó törekvésekkel, amelyek a nemzeti élet egységét építő magyar akarat ellen törnek.

TAVASZY SÁNDOR